

TÓM TẮT NGHIÊN CỨU KHOA HỌC CẤP KHOA

(2012 – 2013)

Tên đề tài: “Tìm hiểu mối quan hệ xã hội của người cao tuổi bán vé số (điển cứu trên một số tuyến đường chính ở Thành phố Hồ Chí Minh)”

Xu hướng già hóa dân số đang ngày càng diễn ra mạnh mẽ ở Việt Nam và đòi hỏi xã hội cần có những quan tâm hơn đến đối tượng người cao tuổi. Nhất là khi Việt Nam chưa có được một nền an sinh xã hội phát triển cao, đời sống của người cao tuổi (NCT) sẽ gặp không ít khó khăn. Đối với Công tác xã hội, NCT là một nhóm thân chủ có nhiều vấn đề nảy sinh trong cuộc sống cần được hỗ trợ. Ngoài những vấn đề về tâm sinh lý tuổi già, NCT có hoàn cảnh khó khăn có thể phải đối mặt với nhiều thách thức như việc mưu sinh, những vấn đề về tương quan xã hội, đặc biệt khi họ phải di cư từ nông thôn ra đô thị để kiếm sống. Do vậy, nhóm nghiên cứu đã quyết định lựa chọn đề tài “Tìm hiểu mối quan hệ xã hội của NCT bán vé số” (Điển cứu trên các tuyến đường chính Tp. Hồ Chí Minh), để hiểu hơn về một nhóm NCT đặc thù.

Xuyên suốt bài báo cáo, nhóm nghiên cứu cố gắng thể hiện được ba mục tiêu gồm: xác định những mối quan hệ xã hội mang tính chủ đạo của NCT bán vé số; tìm hiểu đặc trưng và nhận định những ưu điểm, hạn chế của các mối quan hệ này. Ba mục tiêu này đều hướng tới mục đích cuối cùng của bài nghiên cứu là tìm hiểu các mối quan hệ xã hội có liên quan trực tiếp đến công việc của NCT bán vé số.

Để đạt được những mục tiêu đã đặt ra, trước hết, nhóm nghiên cứu phải tìm hiểu các cơ sở lý luận, với những tư liệu sẵn có liên quan đến đề tài; những lý thuyết làm nền tảng cơ bản cho quá trình nghiên cứu, cũng như làm rõ các khái niệm đề cập trong bài. Đây là những bước chuẩn bị cơ bản, mang tính định hướng cho quá trình khảo sát và phân tích nghiên cứu.

Đề tài đã sử dụng phương pháp phân tích tư liệu sẵn có, phương pháp nghiên cứu định tính với công cụ phỏng vấn sâu, phương pháp chọn mẫu phi xác suất (mẫu thuận tiện, phán đoán và tăng nhanh).

Qua quá trình đi khảo sát, nhóm nghiên cứu đã tiến hành được 23 biên bản phỏng vấn sâu so với dự tính là 30. Trong đó có 18 mẫu là NCT bán vé số, 5 mẫu là các khách thể gián tiếp. Để có được những cuộc phỏng vấn này, nhóm nghiên cứu phải tiếp cận khách thể trên nhiều tuyến đường của thành phố.

Các biên bản phỏng vấn sâu này là những dẫn chứng để chúng tôi làm rõ ba nội dung của đề tài:

Thứ nhất, mục khái quát chung về NCT bán vé số nêu lên được những yếu tố về lý do chọn nghề, giới tính, tuổi tác, đặc điểm cư trú của NCT bán vé số.

Thứ hai, mục xác định mối quan hệ xã hội chủ đạo của NCT bán vé số đã giúp làm rõ các tương quan có liên hệ trực tiếp đến công việc bán vé số, bao gồm: mối quan hệ với người thân, người mua, người làm cùng nghề và đại lý bán vé số.

Thứ ba, mục đặc trưng các mối quan hệ xã hội của NCT bán vé số, đã làm rõ những nét tiêu biểu, tính chất của các mối quan hệ kể trên trong đời sống của NCT bán vé số.

Cuối cùng, dựa trên những đặc trưng đã được trình bày, những hạn chế và ưu điểm của các mối quan hệ được nêu lên.

Để kết luận bài báo cáo, nhóm nghiên cứu đã đúc rút những kinh nghiệm, những hạn chế trong quá trình nghiên cứu. Những đặc điểm của các mối quan hệ xã hội của NCT bán vé số được điểm lại và đặc biệt nhấn mạnh đến những ưu điểm, giá trị tốt đẹp của NCT bán vé số.